Het Mulier Instituut onderzoekt

DE WBTR: MEER GOED BESTUUR EN/OF MEER REGELDRUK?

In juli 2021 werd de Wet Bestuur en Toezicht Rechtspersonen (WBTR) ingevoerd om de kwaliteit van bestuur en toezicht bij verenigingen, stichtingen en coöperaties te verbeteren. Sinds 1 juli 2026 moeten deze organisaties aan de bepalingen van de wet voldoen. Het Mulier Instituut onderzocht via zijn Verenigingspanel in hoeverre Nederlandse sportverenigingen voldoen aan de WBTR en hoe verenigingsbestuurders de effectiviteit van deze wet beoordelen. De WBTR bevat onder meer regels over belangenverstrengeling en de uitval van bestuurders. De wet is ingevoerd naar aanleiding van verschillende bestuurlijke misstappen en heeft als doel goed bestuur te bevorderen.

DOOR: RESIE HOEIJMAKERS EN RUTGER DE KWAASTENIET

NIET ALLE SPORTVERENIGINGEN VOLDOEN AAN DE WBTR

Begin 2026, enkele maanden voordat de volledige naleving van de WBTR verplicht werd, vroegen we bestuurders in het Verenigingspanel naar hun bekendheid met de WBTR. Bij 15 procent van de verenigingen bleek het bestuur niet bekend met de wet. Ongeveer twee derde van de bestuurders (64%) geeft aan dat het bestuur wél bekend is met de WBTR. Van die groep zegt 62 procent dat de vereniging volledig aan de eisen van de wet voldoet. 21 procent zegt dat dit deels het geval is en 6 procent dat de vereniging niet aan de WBTR voldoet (figuur 1).

WBTR DRAAGT NIET ALTIJD BIJ AAN GOED SPORTBESTUUR

We vroegen bestuurders ook of zij vinden dat de WBTR bijdraagt aan effectiever bestuur binnen sportverenigingen. Ongeveer de helft van de bestuurders van sportverenigingen die de WBTR volledig of deels hebben ingevoerd, geeft aan dat de wet hier bij hen niet of nauwelijks aan heeft bijgedragen (figuur 2). Ongeveer een kwart ervaart wel een duidelijke verbetering. Dit positieve oordeel komt relatief vaak voor bij de categorie overige buitensportverenigingen (zoals paardensport-, wielersport- en atletiekverenigingen) en bij zaalsportverenigingen (bijvoorbeeld judo, basketbal en gymnastiek).

OOK VAAK GEEN BIJDRAGE AAN BETER TOEZICHT

Ongeveer de helft van de bestuurders van sportverenigingen die de WBTR volledig of deels hebben ingevoerd, vindt dat de wet niet

of nauwelijks heeft bijgedragen aan beter toezicht binnen de vereniging. Ongeveer een kwart ervaart juist wel een duidelijke verbetering. Vooral bestuurders van middelgrote sportverenigingen (101-250 leden) en zaalsportverenigingen zijn positief over de bijdrage van de WBTR aan beter toezicht.

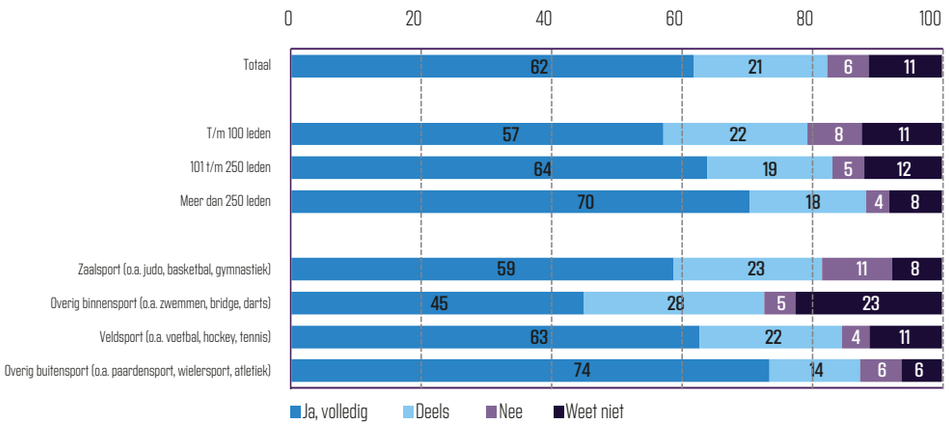
EXTRA REGELDRUK VALT MEE

Uit eerdere onderzoeken is gebleken dat bestuurders van sportverenigingen steeds meer regeldruk ervaren, en dat dit ten koste kan gaan van hun plezier en hun bereidheid om bestuurswerk te doen. Regeldruk verwijst naar de mate waarin bestuurders, samen met andere verenigingsleden, de administratieve en organisatorische belasting ervaren die gepaard gaat met het voldoen aan wet- en regelgeving en het gebruikmaken van (subsidie)regelingen. Ongeveer één op de drie bestuurders van sportverenigingen die de WBTR volledig of deels hebben ingevoerd, is van mening dat de wet helemaal of grotendeels heeft bijgedragen aan meer administratieve regeldruk binnen de vereniging (figuur 3). Dit is het vaakst het geval bij binnensportverenigingen zoals zwemmen, bridge en darts en middelgrote sportverenigingen (101-250 leden). Ongeveer een derde van de bestuurders van sportverenigingen die de WBTR volledig of deels hebben ingevoerd, ervaart deze toename in regeldruk niet of nauwelijks. Ook ongeveer een derde vindt dat dit enigszins het geval is. Kortom, bestuurders hebben uiteenlopende ervaringen met de WBTR op het gebied van regeldruk.

AANDACHT NODIG VOOR NALEVING EN UITWERKING WBTR

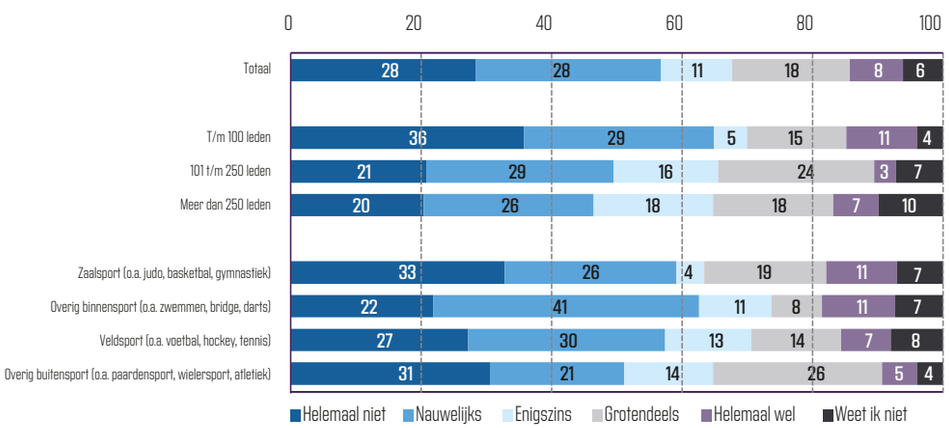
Begin 2026, enkele maanden voordat volledige naleving van de WBTR verplicht werd, was dus nog niet elke sportvereniging in Nederland bekend met de wet. En de verenigingen die de WBTR wel kenden, hadden ook niet allemaal de benodigde maatregelen al doorgevoerd. Dit vraagt blijvende aandacht van sportbonden en gemeenten om verenigingen te ondersteunen bij de implementatie van de WBTR.
Tegelijkertijd lopen de ervaringen met de wet sterk uiteen. Meer dan de helft van de verenigingsbestuurders betwijfelt of de wet bijdraagt aan effectiever bestuur. Of de WBTR uiteindelijk wel gaat leiden tot beter bestuur en minder bestuurlijke misstappen, en hierdoor opweegt tegen de extra regeldruk die een deel van de verenigingen ervaart, zal de komende jaren moeten blijken.

Figuur 1. Mate waarin vereniging volgens bestuurders voldoet aan de WBTR, naar verenigingsgrootte en type sport (in procenten van verenigingen bekend met WBTR, n=270)

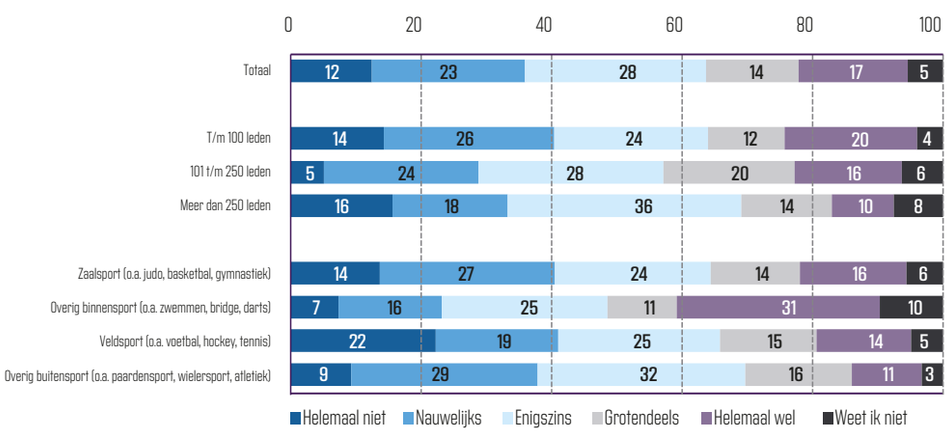
BRON: MULIER INSTITUUT, VERENIGINGSPANEL, WINTER 2025/2026.

Figuur 2. Mate waarin de WBTR volgens bestuurders bijgedragen heeft aan effectiever bestuur binnen de vereniging, naar verenigingsgrootte en type sport (in procenten van verenigingen die volledig of deels voldoen aan WBTR, n=227)

BRON: MULIER INSTITUUT, VERENIGINGSPANEL, WINTER 2025/2026.

Figuur 3. Mate waarin de WBTR volgens bestuurders bijgedragen heeft aan meer administratieve regeldruk, naar verenigingsgrootte en type sport (in procenten van verenigingen die volledig of deels voldoen aan WBTR, n=227)

BRON: MULIER INSTITUUT, VERENIGINGSPANEL, WINTER 2025/2026.